

II

(Akty o charakterze nieustawodawczym)

DECYZJE

DECYZJA RADY (UE) 2021/1868

z dnia 15 października 2021 r.

w sprawie wytycznych dotyczących polityki zatrudnienia państw członkowskich

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 148 ust. 2,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

uwzględniając opinię Parlamentu Europejskiego ⁽¹⁾,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽²⁾,

po konsultacji z Komitetem Regionów,

uwzględniając opinię Komitetu ds. Zatrudnienia ⁽³⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Państwa członkowskie i Unia, mając na względzie osiągnięcie określonych w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) celów, jakimi są pełne zatrudnienie i postęp społeczny, zrównoważony wzrost, wysoki poziom ochrony i poprawa jakości środowiska, mają działać w kierunku wypracowania skoordynowanej strategii na rzecz zatrudnienia, a w szczególności na rzecz wspierania wysokiego poziomu kwalifikacji i wyszkolenia pracowników i ich zdolności do dostosowywania się oraz wspierania rynków pracy zorientowanych na przyszłość i reagujących na zmiany gospodarcze. Państwa członkowskie mają uznawać wspieranie zatrudnienia za przedmiot wspólnego zainteresowania i koordynować swoje działania w tym względzie w ramach Rady, uwzględniając krajowe praktyki związane z funkcjami partnerów społecznych.
- (2) Zadaniem Unii jest zwalczanie wykluczenia społecznego i dyskryminacji, wspieranie sprawiedliwości społecznej i ochrony socjalnej, równości kobiet i mężczyzn, solidarności między pokoleniami oraz ochrony praw dziecka, jak określono w art. 3 TUE. Przy określaniu i realizacji swoich polityk i działań Unia ma brać pod uwagę wymogi związane ze wspieraniem wysokiego poziomu zatrudnienia, zapewnianiem odpowiedniej ochrony socjalnej, zwalczaniem ubóstwa i wykluczenia społecznego, z wysokim poziomem kształcenia i szkolenia oraz ochrony zdrowia ludzkiego, jak określono w art. 9 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).
- (3) Zgodnie z TFUE Unia opracowała i wdrożyła instrumenty koordynacji polityki w dziedzinie polityki gospodarczej i polityki zatrudnienia. Do instrumentów tych należą określone w załączniku do decyzji Rady (UE) 2020/1512 ⁽⁴⁾ wytyczne dotyczące polityki zatrudnienia państw członkowskich (zwane dalej „wytycznymi”) wraz z określonymi w zaleceniu Rady (UE) 2015/1184 ⁽⁵⁾ ogólnymi wytycznymi dotyczącymi polityk gospodarczych państw członkowskich i Unii – wspólnie stanowią one zintegrowane wytyczne. Założeniem zintegrowanych wytycznych, które odz-

⁽¹⁾ Opinia z dnia 16 września 2021 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).

⁽²⁾ Opinia z dnia 23 września 2021 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).

⁽³⁾ Opinia z dnia 24 czerwca 2021 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).

⁽⁴⁾ Decyzja Rady (UE) 2020/1512 z dnia 13 października 2020 r. w sprawie wytycznych dotyczących polityk zatrudnienia państw członkowskich (Dz.U. L 344 z 19.10.2020, s. 22).

⁽⁵⁾ Zalecenie Rady (UE) 2015/1184 z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie ogólnych wytycznych dotyczących polityk gospodarczych państw członkowskich i Unii Europejskiej (Dz.U. L 192 z 18.7.2015, s. 27).

wierciedlają współzależność między państwami członkowskimi, jest pokierowanie realizacją polityki w państwach członkowskich i Unii. Otrzymany w ten sposób zestaw skoordynowanych polityk i reform na szczeblu europejskim i krajowym ma zapewnić odpowiednie połączenie ogólnych zrównoważonych polityk gospodarczych i zatrudnienia w celu zwiększenia ich pozytywnego efektu mnożnikowego.

- (4) Wytyczne są spójne z paktem stabilności i wzrostu, obowiązującymi przepisami Unii oraz różnymi inicjatywami Unii, w tym zaleceniami Rady z dnia 10 marca 2014 r. ⁽⁶⁾, z dnia 15 lutego 2016 r. ⁽⁷⁾, z dnia 19 grudnia 2016 r. ⁽⁸⁾, z dnia 15 marca 2018 r. ⁽⁹⁾, z dnia 22 maja 2018 r. ⁽¹⁰⁾, z dnia 22 maja 2019 r. ⁽¹¹⁾, z dnia 8 listopada 2019 r. ⁽¹²⁾, z dnia 30 października 2020 r. ⁽¹³⁾, z dnia 24 listopada 2020 r. ⁽¹⁴⁾, zaleceniem Komisji (UE) 2021/402 ⁽¹⁵⁾ oraz zaleceniem Rady (UE) 2021/1004 ⁽¹⁶⁾.
- (5) W ramach europejskiego semestru połączono ze sobą różne instrumenty, tworząc nadrzędne ramy dla zintegrowanej wielostronnej koordynacji i nadzoru gospodarczego oraz polityki zatrudnienia. Dążąc do zrównoważenia środowiskowego, wydajności, sprawiedliwości i stabilności, w ramach europejskiego semestru uwzględniono zasady Europejskiego filaru praw socjalnych oraz jego narzędzie monitorowania – tablicę wskaźników społecznych, a ponadto przewidziano silne zaangażowanie partnerów społecznych, społeczeństwa obywatelskiego i innych zainteresowanych stron. Dzięki temu podejściu wsparcie zyskuje realizacja celów zrównoważonego rozwoju. Polityka Unii i państw członkowskich w dziedzinie zatrudnienia i gospodarki powinna iść w parze z przejściem Europy na gospodarkę neutralną klimatycznie, zrównoważoną środowiskowo i cyfrową, zwiększać konkurencyjność, gwarantować odpowiednie warunki pracy, wspierać innowacje, promować sprawiedliwość społeczną i równość szans oraz eliminować nierówności i dysproporcje regionalne.
- (6) Zmiany klimatu i wyzwania związane ze środowiskiem, globalizacja, cyfryzacja, sztuczna inteligencja, telepraca, gospodarka platformowa i zmiany demograficzne sprawiają, że europejskie gospodarki i społeczeństwa ulegają przekształceniu. Unia i jej państwa członkowskie powinny – we współpracy – skutecznie odpowiadać na te czynniki strukturalne i w razie potrzeby dostosowywać istniejące systemy, uznając ścisłą współzależność gospodarek i rynków pracy państw członkowskich oraz odnośnych polityk. Wymaga to skoordynowanych, ambitnych i skutecznych działań politycznych zarówno na szczeblu unijnym, jak i na szczeblu krajowym, zgodnie z postanowieniami TFUE i unijnymi przepisami dotyczącymi zarządzania gospodarczego i uwzględniając Europejski filar praw socjalnych. Takie działania polityczne powinny obejmować stymulowanie zrównoważonych inwestycji, odnowienie zobowiązania na rzecz przeprowadzenia w odpowiedniej kolejności reform, które przyczyniają się do przyspieszenia wzrostu gospodarczego, tworzenia wysokiej jakości miejsc pracy, zwiększenia produktywności, zapewniania odpowiednich warunków pracy, spójności społecznej i terytorialnej, pozytywnej konwergencji, odporności i odpowiedzialności budżetowej. Powinny one łączyć środki po stronie podaży i popytu i uwzględniać ich wpływ na środowisko, zatrudnienie oraz społeczeństwo.
- (7) Parlament Europejski, Rada i Komisja proklamowały Europejski filar praw socjalnych ⁽¹⁷⁾. Dokument ten określa 20 zasad i praw, na których mają się opierać sprawiedliwe i należycie funkcjonujące rynki pracy i systemy ochrony socjalnej; zasady i prawa te są podzielone na trzy kategorie: równe szanse i dostęp do zatrudnienia, sprawiedliwe warunki pracy oraz ochrona socjalna i integracja społeczna. Wyznaczają one kierunek strategii unijnej, gwarantując, że transformacja w kierunku neutralności klimatycznej, zrównoważoności środowiskowej, cyfryzacji i zmian demograficznych będzie sprawiedliwa społecznie i uczciwa. Europejski filar praw socjalnych, wraz z towarzyszącą mu

⁽⁶⁾ Zalecenie Rady z dnia 10 marca 2014 r. w sprawie ram jakości staży (Dz.U. C 88 z 27.3.2014, s. 1).

⁽⁷⁾ Zalecenie Rady z dnia 15 lutego 2016 r. w sprawie integracji osób długotrwale bezrobotnych na rynku pracy (Dz.U. C 67 z 20.2.2016, s. 1).

⁽⁸⁾ Zalecenie Rady z dnia 19 grudnia 2016 r. w sprawie ścieżek poprawy umiejętności: nowe możliwości dla dorosłych (Dz.U. C 484 z 24.12.2016, s. 1).

⁽⁹⁾ Zalecenie Rady z dnia 15 marca 2018 r. w sprawie europejskich ram jakości i skuteczności przygotowania zawodowego (Dz.U. C 153 z 2.5.2018, s. 1).

⁽¹⁰⁾ Zalecenie Rady z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (Dz.U. C 189 z 4.6.2018, s. 1).

⁽¹¹⁾ Zalecenie Rady z dnia 22 maja 2019 r. w sprawie wysokiej jakości systemów wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem (Dz.U. C 189 z 5.6.2019, s. 4).

⁽¹²⁾ Zalecenie Rady z dnia 8 listopada 2019 r. w sprawie dostępu pracowników oraz osób samozatrudnionych do ochrony socjalnej (Dz.U. C 387 z 15.11.2019, s. 1).

⁽¹³⁾ Zalecenie Rady z dnia 30 października 2020 r. w sprawie pomostu do zatrudnienia – wzmocnienia gwarancji dla młodzieży oraz zastępujące zalecenie Rady z dnia 22 kwietnia 2013 r. w sprawie ustanowienia gwarancji dla młodzieży (Dz.U. C 372 z 4.11.2020, s. 1).

⁽¹⁴⁾ Zalecenie Rady z dnia 24 listopada 2020 r. w sprawie kształcenia i szkolenia zawodowego na rzecz zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności (Dz.U. C 417 z 2.12.2020, s. 1).

⁽¹⁵⁾ Zalecenie Komisji (UE) 2021/402 z dnia 4 marca 2021 r. w sprawie skutecznego aktywnego wspierania zatrudnienia w następstwie kryzysu związanego z COVID-19 (EASE) (Dz.U. L 80 z 8.3.2021, s. 1).

⁽¹⁶⁾ Zalecenie Rady (UE) 2021/1004 z dnia 14 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia europejskiej gwarancji dla dzieci (Dz.U. L 223 z 22.6.2021, s. 14).

⁽¹⁷⁾ Międzyinstytucjonalna proklamacja Europejskiego filaru praw socjalnych (Dz.U. C 428 z 13.12.2017, s. 10).

tablicą wskaźników społecznych, stanowi ramy odniesienia, które pozwalają monitorować wyniki państw członkowskich, jeśli chodzi o zatrudnienie i sytuację społeczną, stymulować reformy na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym oraz pogodzenie aspektu społecznego z rynkowym w dzisiejszej nowoczesnej gospodarce, w tym przez promowanie gospodarki społecznej. W dniu 4 marca 2021 r. Komisja przedstawiła plan działania na rzecz wdrożenia Europejskiego filaru praw socjalnych (zwany dalej „planem działania”), obejmujący ambitne, a jednocześnie realistyczne główne cele oraz uzupełniające cele cząstkowe na 2030 r. w obszarze zatrudnienia, umiejętności i ochrony społecznej.

- (8) W dniu 8 maja 2021 r. na szczycie dotyczącym spraw społecznych w Porto, szefowie państw lub rządów uznali Europejski filar praw socjalnych za podstawowy element odbudowy, zauważając, że jego wdrożenie wzmocni dążenie Unii do cyfrowej, zielonej i sprawiedliwej transformacji oraz przyczyni się do osiągnięcia pozytywnej konwergencji społecznej i gospodarczej oraz sprostania wyzwaniom demograficznym. Podkreślili oni, że podstawę społecznej gospodarki rynkowej o wysokiej konkurencyjności stanowią wymiar socjalny, dialog społeczny i aktywne zaangażowanie partnerów społecznych. Uznali oni, że plan działania zawiera przydatne wskazówki dotyczące wdrażania Europejskiego filaru praw socjalnych, w tym w obszarach zatrudnienia, umiejętności, zdrowia i ochrony socjalnej. Z zadowoleniem przyjęli nowe główne cele Unii na 2030 r. w zakresie zatrudnienia (78 % ludności w wieku 20–64 lat powinno mieć zatrudnienie), umiejętności (60 % wszystkich dorosłych powinno co roku uczestniczyć w szkoleniach) i ograniczania ubóstwa (o co najmniej 15 mln osób, w tym pięć milionów dzieci), a także zmienioną tablicę wskaźników społecznych służącą monitorowaniu postępów we wdrażaniu zasad Europejskiego filaru praw socjalnych jako części ram koordynacji polityki w kontekście europejskiego semestru. Szefowie państw lub rządów zauważyli ponadto, że w miarę stopniowego wychodzenia Europy z pandemii COVID-19, priorytetowo traktowane będzie przechodzenie od ochrony miejsc pracy do ich tworzenia i do podnoszenia ich jakości; podkreślili oni także, iż wdrożenie zasad Europejskiego filaru praw socjalnych będzie miało zasadnicze znaczenie dla zapewnienia, aby w ramach ożywienia gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu powstawało więcej lepszych miejsc pracy dla wszystkich. Podkreślili oni swoje zobowiązanie na rzecz jedności i solidarności, które oznacza również zapewnienie równych szans dla wszystkich i niepozostawianie nikogo samemu sobie.

Potwierdzili oni swoją determinację, jak zapisano w programie strategicznym Rady Europejskiej na lata 2019–2024, by dalej pogłębiać wdrażanie Europejskiego filaru praw socjalnych na szczeblu unijnym i krajowym, z należywym uwzględnieniem stosownych kompetencji i zasad pomocniczości i proporcjonalności. I wreszcie, podkreślili oni znaczenie ścisłego monitorowania, w tym na najwyższym szczeblu, postępów osiągniętych we wdrażaniu Europejskiego filaru praw socjalnych i głównych celów Unii na 2030 r.

- (9) Reformy rynku pracy, w tym krajowe mechanizmy ustalania wynagrodzenia, powinny być zgodne z krajowymi praktykami dialogu społecznego; pozwoli to zapewnić sprawiedliwe wynagrodzenia, umożliwiające godny poziom życia i trwały wzrost gospodarczy. Powinny one stwarzać niezbędne możliwości szerokiego uwzględniania kwestii społeczno-gospodarczych, wśród których znajduje się poprawa zrównoważoności, konkurencyjności, innowacji, tworzenia wysokiej jakości miejsc pracy, warunków pracy, zmniejszanie ubóstwa pracujących, poprawa poziomu kształcenia i umiejętności, zdrowia publicznego i włączenia społecznego oraz realnych dochodów. Państwa członkowskie i Unia powinny zapewnić, aby złągodzone zostały społeczne i gospodarcze skutki pandemii COVID-19, a także jego wpływ na zatrudnienie, oraz aby przemiany odbywały się w sposób uczciwy i sprawiedliwy pod względem społecznym. Należy zmierzać do wzmocnienia odnowy i dążenia do integracyjnego i odpornego społeczeństwa, w którym ludzie są chronieni i uprawnieni do przewidywania zmian i zarządzania nimi, oraz które umożliwia im aktywne uczestnictwo w życiu społecznym i gospodarczym. Zgodnie z zaleceniem (UE) 2021/402 potrzebne są spójne aktywne polityki rynku pracy, obejmujące tymczasowe zachęty do zatrudniania i zmiany pracy, polityki w zakresie umiejętności oraz doskonalenie służb zatrudnienia, aby wspierać zmiany stanu na rynku pracy.
- (10) Należy podjąć walkę z wszelkimi formami dyskryminacji, zapewnić równouprawnienie płci i wesprzeć zatrudnienie młodzieży. Należy również zapewnić dostęp i szanse każdemu oraz ograniczyć ubóstwo i wykluczenie społeczne, w tym wśród dzieci, w szczególności przez zapewnienie skutecznego funkcjonowania rynków pracy i odpowiedzialnych oraz włączających systemów zabezpieczenia społecznego, a także przez usunięcie przeszkód utrudniających uczestnictwo w kształceniu lub szkoleniu i w rynku pracy, w tym dzięki inwestycjom we wczesną edukację i opiekę nad dziećmi oraz w umiejętności cyfrowe. W świetle kryzysu związanego z pandemią COVID-19 i w kontekście starzejących się społeczeństw szczególne znaczenie ma terminowy i równy dostęp do przystępnych cenowo usług opieki długoterminowej i opieki zdrowotnej, w tym profilaktyki i promocji opieki zdrowotnej. Należy w większym stopniu wykorzystywać potencjał osób z niepełnosprawnościami, które to osoby mogą przyczynić się do wzrostu gospodarczego i rozwoju społecznego. W miejscach pracy w Unii zaczynają upowszechniać się nowe modele gospodarcze i biznesowe, zmianie ulegają również stosunki pracy. Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby te nowe stosunki pracy wynikające z nowych modeli zatrudnienia utrzymywały i wzmacniały europejski model socjalny.

- (11) Zintegrowane wytyczne powinny stanowić podstawę zaleceń dla poszczególnych krajów, jakie Rada może kierować do państw członkowskich. Po uruchomieniu Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 ⁽¹⁸⁾, Komisja dostosowała cykl europejskiego semestru 2021 r. i zaproponowała wyłącznie zalecenia dotyczące sytuacji budżetowej państw członkowskich w 2021 r., które przewidziano w pakcie stabilności i wzrostu.
- (12) Państwa członkowskie powinny w pełni wykorzystać REACT-EU ustanowiony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/2221 ⁽¹⁹⁾, który wzmacnia fundusze polityki spójności do 2023 r., Europejski Fundusz Społeczny Plus ustanowiony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1057 ⁽²⁰⁾, nowy Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności i inne fundusze unijne, w tym Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji ustanowiony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1056 ⁽²¹⁾ i InvestEU ustanowiony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/523 ⁽²²⁾, w celu wspierania zatrudnienia, inwestycji społecznych, włączenia społecznego i dostępności oraz promowania możliwości podnoszenia i zmiany umiejętności pracowników, uczenia się przez całe życie oraz wysokiej jakości kształcenia i szkolenia dla wszystkich, w tym w zakresie umiejętności cyfrowych.
- Państwa członkowskie mają także w pełni korzystać z Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji dla Zwalnianych Pracowników ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/691 ⁽²³⁾, aby wspierać pracowników zwalnianych wskutek takich restrukturyzacji na dużą skalę, jak w wyniku pandemii COVID-19, transformacji społeczno-gospodarczych będących skutkiem globalizacji i zmian technologicznych i środowiskowych. Zintegrowane wytyczne są wprawdzie skierowane do państw członkowskich i Unii, jednak ich realizacja powinna przebiegać w porozumieniu z wszystkimi organami krajowymi, regionalnymi i lokalnymi, przy aktywnym udziale parlamentów, a także partnerów społecznych i przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego.
- (13) Komitet ds. Zatrudnienia i Komitet Ochrony Socjalnej mają monitorować wdrażanie stosownych polityk w świetle wytycznych dotyczących polityki zatrudnienia zgodnie ze swoimi uprawnieniami, których podstawa została określona w Traktacie. Komitety te i inne organy przygotowawcze Rady zaangażowane w koordynację polityk gospodarczych i społecznych mają ściśle ze sobą współpracować. Należy utrzymać dialog merytoryczny między Parlamentem Europejskim, Radą i Komisją, w szczególności w kwestii wytycznych dotyczących polityki zatrudnienia państw członkowskich.
- (14) Zasięgnięto opinii Komitetu Ochrony Socjalnej,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Wytyczne dotyczące polityki zatrudnienia państw członkowskich, określone w załączniku do decyzji (UE) 2020/1512, zostają utrzymane na rok 2021, a państwa członkowskie uwzględniają je w swoich politykach zatrudnienia i programach reform.

⁽¹⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17).

⁽¹⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/2221 z dnia 23 grudnia 2020 r. zmieniające rozporządzenie (UE) nr 1303/2013 w odniesieniu do zasobów dodatkowych i przepisów wykonawczych w celu zapewnienia pomocy na wspieranie kryzysowych działań naprawczych w kontekście pandemii COVID-19 i jej skutków społecznych oraz przygotowanie do ekologicznej i cyfrowej odbudowy gospodarki zwiększającej jej odporność (REACT-EU) (Dz.U. L 437 z 28.12.2020, s. 30).

⁽²⁰⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1057 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1296/2013 (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 21).

⁽²¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1056 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 1).

⁽²²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/523 z dnia 24 marca 2021 r. ustanawiające Program InvestEU i zmieniające rozporządzenie (UE) 2015/1017 (Dz.U. L 107 z 26.3.2021, s. 30).

⁽²³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/691 z dnia 28 kwietnia 2021 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji dla Zwalnianych Pracowników (EFG) oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 1309/2013 (Dz.U. L 153 z 3.5.2021, str. 48).

Artykuł 2

Niniejsza decyzja skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w Luksemburgu dnia 15 października 2021 r.

W imieniu Rady
J. CIGLER KRALJ
Przewodniczący
